

СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВА ТА РЕЛІГІЇ В УКРАЇНІ

Written by ДЕМБРОВСЬКА ЮЛІЯ АНДРІЇВНА, студентка юридичного факультету Західноукраїнського національного університету (м. Тернопіль)
Thursday, 26 May 2022 20:32

Право – це досить багатогранна система, яка пов'язана з багатьма суспільними явищами. Не виключенням є і релігія. Право та релігія в Україні вже дуже довгий час зв'язані і мають величезний вплив один на одного. Це спостерігається з прийняття християнства на наших територіях. Саме тоді релігія стала однією зі складових тогочасної правової системи. Як і саме право, релігія регулювала поведінку людей, але робила це з моральних позицій, оцінюючи її з точки зору добра і зла. Розвиток правової системи відбувався паралельно з релігійною. Вплив даних систем відбувається взаємообернено. Тобто, як і релігія впливала і продовжує впливати на право, так і право на релігію. Їхній зв'язок на різних етапах розвитку суспільства відрізнявся. В деяких історичних періодах релігія практично не відділялася від правової системи. Вони наче зливалися в єдиний регулятор свідомості та поведінки людей. В інші часи релігійні та правові норми були дуже далекі один від одного. Це зумовлено різними факторами. Проте, як і в першому, так і в другому випадках, дані системи мали взаємний вплив одна на одну.

У сучасній українській правовій системі релігійні норми мають досить важливе значення. Оскільки у нас найбільш поширеною релігією є християнство, то доміанти саме цього віросповідання впливають на суспільство. У юридичній системі України є таке поняття як релігійно-правова норма. Це правило поведінки, яке містить церковний канон або інша релігійна норма, санкціонована державою для надання їй загальнообов'язкового характеру та забезпечується нею.

Релігійний вплив на право виражається у тому, що релігійна нормативна система є одним з найважливіших регуляторів суспільних відносин. Віросповідання корегує свідомість людей, тим самим контролює їхню правову поведінку.

Також варто зазначити, що у формуванні релігії право навзаєм відіграло значущу роль. На думку знавця права С.С. Алексеєва, релігійні, зокрема християнські приписи, склалися під впливом правової культури. Тобто науковець вважає, що саме право є найважливішим чинником утворення релігійної культури.

Релігія та право на сучасному етапі розвитку мають багато спільних рис. Перш за все можна відзначити те, що:

- дані норми поширюються та впливають на всіх членів суспільства, тобто немає окремої особи, якої стосується певна норма;
- за порушення їх приписів може наставати відповідальність,
- вони регулюють поведінку людей;
- виникли як результат життєдіяльності певної спільноти;
- мають ієрархічну систему джерел тощо.

Проте обидві системи мають і багато розбіжностей. Наприклад, право регулює зовнішні прояви поведінки людей, їх діяння, тоді як релігія більш зосереджена на внутрішньому світі, на моралі. Важливою відмінністю є те, що релігійні норми адресуються віруючим особам, а право встановлює приписи для всього суспільства. Це, мабуть, один з найважливіших факторів, які відрізняють правову систему від релігійної, – перша є більш пріоритетною в соціальному регулюванні, адже є загальнообов'язковою. Також варто зазначити, що правова система захищається державою, в тому числі шляхом застосування легітимного примусу, тому є більш ефективною.

Таким чином, можна дійти висновку, що релігія та право мають досить тісний зв'язок у формуванні суспільних відносин та загалом громадського життя. Їхній вплив дуже важливий для забезпечення цілісної правової системи України.

СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВА ТА РЕЛІГІЇ В УКРАЇНІ

Written by ДЕМБРОВСЬКА ЮЛІЯ АНДРІЇВНА, студентка юридичного факультету Західноукраїнського національного університету (м. Тернопіль)
Thursday, 26 May 2022 20:32

Список використаних джерел:

1. Маніліч О. В. Місце релігійних норм у правовій системі держави: Право і суспільство. 2012. № 4. С. 43—47.
2. Єрмакова Г. С. Вплив релігії та церкви на формування системи права держави. 2016. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ru/article/id-1595/> (дата звернення 25.05.2022).
3. Релігія і право. URL: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Релігія_і_право (дата звернення 25.05.2022).
4. Маніліч О.В. Право і суспільство: співвідношення права та релігії як специфічних чинників соціально-нормативного регулювання суспільних відносин. Право і суспільство. 2012. № 6. С. 20—26.
5. Пайда Ю. Ю. Вплив релігії на формування права. Юридична наука і практика: пошук правової гармонії: Збірник матеріалів Міжнародної юридичної науково-практичної конференції «Актуальна юриспруденція», м. Київ, 5 жовтня 2017 року. Тези наукових доповідей. URL: https://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1629%3A021017-15&catid=191%3A1-102017&Itemid=237&lang=ru
6. Кравчук В.М. Філософська площина осягнення правового простору. Актуальні проблеми держави і права: Збірник наукових праць. Випуск 58. Одеса: Юридична література, 2011. С. 63—69.